

Güney Dinç:

YÖK, öğretim üyelerinin kişiliklerini

törpülüyor

YÖK, beşinci yılını tamamlamak üzere olmasına rağmen, "tam oturmuş" durumda olduğunu söylemek mümkün olmuyor.

YÖK'e ilişkin yaşanan yayınıyla birlikte ortaya çıkan eleştirilerin, o dönemde hemen hemen "hiç" deneyecek kadar az dikkate alınması nedeniyle sorunlar birbirlerine eklene eklene günümüze uzanmış bulunuyor. Nitekim, bugün YÖK, sayısız davaya konu olarak özel yasa ile oluşan kuruluşlar arasında, yargı önüne çıkma bakımından ilk sıralarda yer alıyor.

İzmir Barosu eski başkanlarından avukat Güney Dinç, YÖK'le ilgili davaların bir kısmını topladığı "YÖK Çıkmazı" adlı kitabında, davalara konu olan çarpıklıkları anlatıyor.

Bu davaların özünde yatan nedir? YÖK'ün çeşitli kararlarının yargı organları önünde sınanacak tutarsızlıkta olması doğal mı? Ve böylesine sürekli bir yargılanma içinde olmak YÖK'ü yıpratmıyor mu?

Aslında belki de YÖK ile ilgili yasa da yapılacak ve hukuksal açıdan tutarlılığı sağlayacak birkaç değişiklikle sorunun çözülmesi mümkün olabilecek.

İşte, bu konuları "YÖK Çıkmazı"-nın yazarı avukat Güney Dinç'le konuştuk.

GENÇLİĞİMİZİ UNUTMAYALIM

YANKI: Öğrenciliğinizden bu yana kaç yıl geçti?

DİNÇ: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni 1958 yılında bitirdim. Aradan 28 yıl geçti. Bu süre içinde çok şeyler değişti. Günümüzün üniversite gençliği, bizim öğrencilik dönemimizle karşılaştırılmayacak kadar çözümü güç sorunlar içinde yaşıyor. Gençleri suçlayıp, yargılayanlar, bu gerçeği gözden uzak tutmamalı. Kendi öğrencilik yıllarını anımsayıp, gençlerden de aynı şeyleri istememeli. Üstelik onlara çok az şey verirken...

YANKI: Son olarak YÖK'le ilgili davalar aldınız. Bu davalar daha çok hangi konuları kapsıyor?

DİNÇ: YÖK Yasası 6 Kasım 1981'de yürürlüğe girdi. Yasa'nın geçici 10. ve 15. maddeleri, asistanların bir yıl içinde araştırma görevlisi veya yardımcı doçent olarak, 'yeniden atanmalarını öngörüyordu. Atanmaları yapılmayanların üniversitelerdeki görevlerine son verilecekti. Bu konuda büyük haksızlıklar yapıldı. 1982 yılı sonbaharında, Türkiye üniversitelerinde eşi görülmedik bir yaprak dökümü yaşandı. Birçok genç bilim adamı, sorgusuz sualsiz, yıllarını verdikleri kurumlarından uzaklaştırıldı. Güvenlik soruşturmaları; ile gerçeğe ve yargı kararlarına dayanmayan işlemler yapıldı. Genellikle hukuka aykırı bulunan bu işleme karşı, yetkili idare mahkemelerinde davalar açıldı. Yargının süzgecinden geçenler, tekrar üniversitelere döndüler. Ancak yasa, öğretim yardımcılarını için hiçbir güvence tanımadığından, aynı kişiler, ikinci, üçüncü ve hatta dördüncü kez kurumlarından uzaklaştırılarak, üstüste davalar açmak zorunda bırakıldılar.

Ben görevlerine son verilen genç arkadaşlarımın başvuruları üzeri ne, bu konuları inceleyip, davalar açmak zorunda kaldım. Ayrıca kadrosuzluk sorunları var. Genç öğretim üye ve yardımcılarının çok büyük bölümü, yeterince kadro verilmediğinden, şahsa bağlı asistan kadrolarında görev yapıyorlar. Yani doçent derecesine bile gelseler, birçok hakları asistanlar düzeyinde ödeniyor. Bu yüzden büyük ekonomik sıkıntılar içinde kalıyorlar. Kadro yetersizliği, eşit sızılgı, ayrıcalıklı uygulamalara kay naklık ediyor. Bu yüzden de davalar açıldı. Aslında bu sorunları mahkemele düşürmeden çözmek yerin de olurdu. Ne var ki, fildişi kulede oturup, tepeden buyruklar yağdıranlar, öğretim üyelerinin en haklı sorunları ile, yeterince ilgilenmiyorlar.

SORUN HENÜZ ÇÖZÜMLENMEDİ"

YANKI: YÖK'le ilgili aldığınız dava sayısı kaçtır? Bunların kaçını kazandınız?

DİNÇ: Avukatların kişisel tanıtım niteliğinde açıklama yapmasına meslek kurallarımız izin vermiyor. Bu nedenle, son beş yılda en çok bu tür davalarla ilgilendiğimi belirtmekle yetineceğim.

YANKI

GÜNEY DİNÇ:

"Yasanın insana yaklaşımı yanlış"

YANKİ: Baktığımız davaların sizce en ilginç olanları hangileridir?

DİNÇ: Aldığım davaların en ilginç olanları, 1402 sayılı yasa ile görevden uzaklaştırılan öğretim üyelerinin, sıkıyönetimin kalkmasından sonra tekrar göreve dönmek için yaptıkları girişimlerle ilgilidir. Sıkıyönetim önlemleri de geçicidir. Ne var ki, 1402 sayılı yasanın komutanların istemi ile görevden alınanlar "...bir daha kamu hizmetinde çalışamazlar.." kuralı birçoklarının sıkıyönetim kalktıktan sonra geçerliliğini sürdüren bir kural olarak yorumlanmış, böyle uygulanmıştır. Açık bir yanlışlık vardır. Mahkemelerce cezalandırılmayan hiç kimse, yaşam boyu kamu hizmetinden yasaklanamaz. Hukuk devletinde, böyle bir yorum yapılamaz. Konu henüz yeterince çözülebilmemiş değildir. Son kararın, Danıştay'ca verilmesi beklenmektedir.

YANKİ: YÖK'le ilgili davaların ışığında, sizce yasanın hangi maddeleri değiştirilmeli?

DİNÇ: Araştırma görevlisi, öğretim görevlisi, uzman, okutman, yardımcı doçent ve hatta doçent gibi, öğretim elemanlarının hiçbir çalışma güvencesi yok. Bu durumdakilerin, atama süreleri sonunda, görevleri kendiliğinden son buluyor. Yeniden atanabilmek için, "emir kulu" olmaları.bilimsellik ve hukuksallıkla bağdaşmayan her türlü baskıya boyun eğmeleri gerekiyor. Yani kişilikler törpüleniyor, bilim özgürlüğü diye bir şey kalmıyor.öncelikle bu konu çözülmeli, "Kamu hizmetinin sürekliliği" ilkesine uygun olarak öğretim elemanlarının çalışma güvencesi sağlanmalıdır. Ancak böyle bir düzenleme yapılırken, 1402 sayılı yasa ile görevden alınanlara ve 6 Kasım 1981 tarihinden sonra herhangi bir suç işlemedikleri halde üniversitelerden uzaklaştırılanlara, geriye dönüş kapıları açılmalıdır.

Her yıl binlerce öğrencinin kaydının silinmesine neden olan 44. madde yumuşatılmalı, bunca emek ve öğrenim için ayrılan paranın boş yere harcanması önlenmelidir.

Halen görevde bulunan öğretim elemanlarını yoksulluk içine düşüren kadro sorunu çok acele çözüm beklemektedir. Bir başka konu da, doçentliği ve profesörlüğü kazananların, bu unvanlı kadrolarda çalışmalarını olanaksız kılan yasal düzenlemelerdir. Doçentin, profesör olması için, iki yıl başka

YÖK ÇIKMAZI

(Yükseköğretim

Davaları)

izmir Barosu önceki Başkanı avukat Güney Dinç, YÖK Yasası çıktıktan sonra, öğretim üyeleri adına açtığı davaların bir bölümünü. "YÖK Çıkmazı"nda toplamış Güney Dinç'in kitabı, 11 davanın öyküsüyle güvenlik soruşturmasını konu alan bir inceleme yazısından oluşuyor. Güney Dinç, öykülerinde davacıları gerçek kimlikleriyle ve bilimsel kişilikleriyle tanıtmış. Öykülerde Yök uygulamalarını kapsayan idare mahkemeleri ve Danıştay Kararlarından da örnekler veriliyor.

üniversitede görev yapması gerekiyor. Ancak, bu durumdakilerin gidecekleri başka üniversite yok. Zorunlu olarak doçentliğe boyun eğip, kendi kurumlarında kalmayı yeğliyorlar. Yönetimin sahip çıktıkları ise, sözde yer değiştirmelerle, aynı il içindeki üniversitelere özel olarak atanıyorlar. Örneğin, izmir'de doçent iken, Ankara'daki bir üniversiteye profesör atanıp, yine İzmir'e geçici görevle profesör olarak gönderilenler bile var. Bu durumdakilere ilginç bir ad yakıştırılmış. Onlara "hülleci" deniliyor. Kanımca, bu durumlara düşülmeyecek yasal düzenlemeler gerekmektedir.

Hiç kuşku yok ki, YÖK Yasası'nın değiştirilmesi gereken daha pek çok yanı var. Ben yalnız davalar nedeniyle izlediğim boşluklara değindim. Bu değişimler yapılmazsa, gelecekte, nitelikli bilim adamı bulmak çok güç olacak. Üniversite organlarına gelebilmek için, demokratik seçim yapılmıyor. Hepsi atama ile getiriliyor. Bu da yanlış. Ancak, asıl önemli olan, idari özerklikle birlikte, bilimsel özerkliği kaldıran maddelerdir. Bu konuyu bilim adamları tartışmaktadır.

YÖK'ü TÜMDEN DEĞİŞTİRMEK GEREK

YANKİ: YÖK Yasası belirli değişikliklerle yararlı hale getirilebilir mi?

DİNÇ: Tanımlardan başlayarak pek çok maddenin değişmesi gerekiyor. Yasanın insana yaklaşımı yanlış. Üst düzeydeki yöneticilere büyük yetkiler tanınmış. Yasa, bu yöneticilerin

anlayışı doğrultusunda uygulanıyor. Böylece, azınlığın, çoğunluk üzerinde baskısı,kurulmuş oluyor. Beş yıla yaklaşan' uygulamanın ortaya koyduğu gibi yöneticiler kendilerini her tür denetimin dışında görüyorlar. Bu yapının değişmesi gerek. Yasada ne kadar çok değişiklik yapılırsa, o kadar yararlı olur. En iyisi tümünden değiştirmek.

YANKİ: Neden bu kitabı yazdınız? Amacınız ne?

DİNÇ: YÖK çok tartışılıyor. Bilimsel eleştirilerin, öğrencilerden, öğretim elemanlarından gelen yakınmaların ardı arkası kesilmiyor. Bütün bu açıklamalar, yaşanan gerçekleri sergilemeye yetmiyor. "İnsan" ögesi, yığılma söz-cükler arasında unutulup gidiyor. Ben, bu eksiği kapatmaya çalıştım. Görevden alınanların gerçek kimlikleriyle birlikte neyle suçlandıklarını bilimsel niteliklerini vererek, olayları somutlaştırmak istedim. Kamuoyunun bu gerçekleri bilmesi gerekiyor. Gereksiz yere insan tüketiminin övünülecek bir olay olmadığını herkes görmelidir. Elbette yöneticilere de sözümüz var. Onlar da, ortaya koydukları davranışlarıyla, ne denli yararsız işler yaptıklarını bir kez daha bilmelidirler. Bu amacıma yaklaştığımı sanıyorum.

YANKİ: Kitabınız ilgi gördü mü?

DİNÇ: "YÖK Çıkmazı", beklediğim ilgiyi gördü. Sayıları bilemiyorum. Ancak, bir-iki ay içinde, yeni öykülerin katılmasıyla ikinci baskıya doğru gideceğimizi sanıyorum.

Hikmet SEPET/AKAJANS